

فرهنگ و زبان پشه‌ای افغانستان

به انضمام سایر زبان‌های داری

(نورستانی، کشمیری و کالاشه)

مؤلف:

میرزا کهنگی

انتشارات ایما

۱۳۹۸

سرشناسه	:	کهنگی، حمیدرضا، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	فرهنگ پشه‌ای - فارسی / مولف حمیدرضا کهنگی.
مشخصات نشر	:	تهران: ایرانا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۰ ص: مصور (رنگی)، جدول، نقشه.
شابک	:	9786226816038
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	زبان‌های پشه‌ای
موضوع	:	Pashayi languages
موضوع	:	پشه‌ای
موضوع	:	Pashayi (Afghan tribe)*
رده بندی کنگره	:	PIR۳۲۴۹
رده بندی دینی	:	پش ۹ فا ۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۷۳۹۴۹۷

نام کتاب	:	فرهنگ و زبان پشه‌ای افغانستان
تألیف و گردآوری	:	حمیدرضا کهنگی
ویراستار	:	حمیدرضا معمری، کبری کهنگی
ناشر	:	ایرانا
صفحه آرای	:	حمیدرضا معمری
نوبت چاپ	:	اول ۱۳۹۸
تیراژ	:	۳۰۰ جلد
شابک	:	۹۷۸۶۲۲۶۸۱۶۰۳۸
قیمت	:	۳۵۰۰۰۰ ریال

آدرس انتشارات: تهران، خیابان ژاندارمری، نرسیده به کارگر، پلاک ۱۳۱، طبقه همکف، زنگ اول

[کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.]

ایمیل مولف: farhangepashayi@gmail.com

پیشگفتار مؤلف

کشور دوست و برادر افغانستان دارای اشتراکات فرهنگی بسیاری از جمله با کشورمان ایران است. وانگهی کشور افغانستان دارای زبان‌هایی است که از گروه زبان‌های ایرانی نیست؛ از جمله این زبان‌ها (پشه‌ای، نورستانی و سایر زبان‌های داری) می‌باشد. در خصوص داری بودن زبان پشه‌ای شک و ابهامی نیست ولیکن دکتر مورگنسترن نروژی و دکتر سمیع‌الله تازه زبان نورستانی را از گروه زبان‌های داری محسوب نمی‌نمایند و آن را شاخه سوم زبان‌های هندوایرانی می‌دانند که این امریه مورد اجماع نیست. اینجانب به دلیل علاقه به فرهنگ و زبان کشور دوست و برادر افغانستان مسأله گردیدم که زبان پشه‌ای افغانستان و زبان‌های داری از جهت مطالعاتی مغفول ماند، لذا تصمیم به تدوین و تنظیم فرهنگ پشه‌ای گرفتم و به لطف خدا و بر حسب اتفاق در نمایشگاه بیر المللی کتاب تهران (نمایشگاه ۱۳۹۸) با جناب آقای غلام خدایاری که گویشور پشه‌ای اس‌اس‌ان کاپیسای افغانستان است، آشنا شدم که منبع واژگان پشه‌ای کاپیسا گفتار ایشان می‌باشد و از سوی دیگر توسط یکی از دوستان افغان با جناب آقای سرور خان احمدی که گویشور پشه‌ای اهل استان لغمان می‌باشد آشنا گردیدم که منبع بخش زبان پشه‌ای گویش لغمان؛ گفتار ایشان می‌باشد. در خصوص زبان نورستانی هم تقریرات و کتب جناب دکتر سمیع‌الله تازه راهگشا بود و لیکن درباره زبان کالاش از فرهنگ اردو، انگلیسی و کالاش چاپ پاکستان استفاده گردید و با توجه به این که همه زبان‌های فوق از گروه زبان‌های داری می‌باشد در این کتاب به زبان کشمیری هندوپستان هم پرداخته شد که منبع آن پژوهش، دانشجویان کشمیری به نام‌های آقایان نصرالله کشمیری و سید شوکت حسینی می‌باشد. امید است که این پژوهش هر چند دارای کاستی می‌باشد؛ مورد توجه اهل دانش قرار بگیرد.

ضمناً با تمام این تلاش‌ها این کتاب عاری از نقص نیست. بنابراین از شما استدعا می‌نماید که نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات اصلاحی خویش را از طریق ایمیل زیر به اینجانب ارسال فرمایید.

farhangepashayi@gmail.com

با تجدید مراتب ادب- حمیدرضا کهنگی

۱۱.....	فصل اول: زبان‌های افغانستان
۱۲.....	زبانهای افغانستان (با آریانا)
۱۲.....	الف) زبانهای آریانی
۱۳.....	ب) زبانهای پامیری
۱۵.....	ج) زبان‌های داردی (Dardic)
۱۵.....	۲- زیر شاخه زبانهای داردی
۱۶.....	توضیح برخی از زبان‌های داردی افغانستان/ پاکستان
۱۷.....	زبانهای نه ستان و تقسیمات آن
۱۹.....	توضیح زبان باشگلی (نه. ستان)
۱۹.....	د) زبانهای هندی ر افغانستان
۲۰.....	هـ) زبانهای ترکی در افغانستان
۲۰.....	و) زبانهای هندوکوئی یا هندو-شی ر افغانستان
۲۰.....	ز) زبانهای سامی
۲۰.....	ح) زبانهای دراویدی
۲۰.....	ط) مغولی
۲۱.....	ی) زبانهای دیگر تحقیق نشده
۲۲.....	فصل دوم: زبان و فرهنگ پشهای افغانستان
۲۳.....	الف) تاریخچه زبان‌های آریانی
۲۴.....	ب) تاریخچه زبان پشهای از دید محمد زمان کلمانی (پژوهشگر پشهای زبان)
۲۵.....	ج- محل سکونت عمده اقوام پشهای افغانستان
۲۶.....	نکته: پشهای‌های لاهور پاکستان:
۲۶.....	هـ) اقوامی با نام پشهای در قفقاز
۲۷.....	و) زبان و فرهنگ قوم پشهای افغانستان
۲۸.....	ز) زیست جغرافیائی اقوام پشهای
۲۹.....	ح) تعلیم و تربیت اقوام پشهای
۳۰.....	ط) زبان اقوام پشهای
۳۲.....	ی) فرهنگ و مراسم اقوام پشهای
۳۳.....	ک) صداها اقوام پشهای
۳۳.....	ل) توسعه زبان پشهای

۳۳	 (م) شخصیت‌های سیاسی و اجتماعی اقوام پشه‌ای
۳۴	 (ن) نفوس یا جمعیت اقوام پشه‌ای
۳۴	 (س) مشاغل اقوام پشه‌ای
۳۴	 (ع) مراسم ازدواج اقوام پشه‌ای
۳۴	 (ف) مراسم ترحیم اموات در نزد اقوام پشه‌ای کاپیسا
۳۶	 (ص) فرهنگ مخصوص
۳۶	 (ق) صداها
۳۷	 (ر) توسعه زبان پشه‌ای
۳۷	 (ش) رسم‌الخط اقوام پشه‌ای
۳۸	 (ث) الفباء زبان پشه‌ای
۴۷	 (خ) سوابق تاریخی قوه پشه‌ای در افغانستان
۴۷	 (خ-۱) وجه تسمیه بان پشه‌ای
۴۸	 (خ-۲) گفتار زبان پشه‌ای و از کدام لهجه و زبانهاست؟
۴۸	 (خ-۳) مرکزیت پشه‌ای‌های افغانستان
۴۹	 (خ-۵) تدریس به زبان پشه‌ای
۴۹	 (خ-۶) دره پشه‌ای پغمان
۴۹	 (خ-۷) شخصیت‌های معروف علمی فرهنگی و اجتماعی قوم پشه‌ای
۵۰	 (خ-۸) مشاهیر سیاسی پشه‌ای
۵۰	 (خ-۹) حقوق و امتیازات اقوام پشه‌ای
۵۰	 (خ-۱۰) مشکلات مردم پشه‌بی
۵۱	 (خ-۱۱) تاریخچه قوم پشه‌ای
۵۱	 (خ-۱۲) تعداد نمایندگان پشه‌ای در پارلمان افغانستان
۵۱	 (خ-۱۳) جمعیت مردم پشه‌ای افغانستان
۵۲	 (خ-۱۴) سطح فرهنگی مردم پشه‌ای
۵۲	 (خ-۱۵) شغل و پیشه مردم پشه‌ای
۵۳	 (خ-۱۶) پوشش اقوام پشه‌ای
۵۳	 (خ-۱۷) برگزاری نوروز در بین مردم پشه‌ای
۵۴	 (خ-۱۸) مراسم ازدواج در اقوام پشه‌ای
۵۵	 فصل سوم: واژه نامه پشه‌ای فارسی و واژگان هم‌ریشه
۵۶	 ایالت لغمان

۵۸	کلماتی از زبان لغمانی (گویشور سرورخان احمدی اهل لغمان-۳ساله)
۶۵	زبان پشه‌ای ایالت کاپیسی افغانستان
۶۷	الف-مردم
۶۷	کلماتی از زبان کاپیسی افغانستان، گویشور غلام خدایاری (پشه‌ای به فارسی)
۷۷	ج-واژه‌های هم‌ریشه ایرانی با زبان پشه‌ای کاپیسی
۹۲	فصل چهارم: زبان کالاش و قوم کالاش (ساکن پاکستان درهٔ چیترا)
۹۵	زبان کالاش یا کالاش پاکستان در درهٔ چترال پاکستان (از زبان‌های داری)
۱۰۲	فصل پنجم: زبان نورستانی
۱۰۳	ولایت نورستان
۱۰۷	زبان نورستانی
۱۱۶	فصل ششم: زبان ششم‌ری (کاشوری)
۱۱۸	ویژگی‌ها
۱۱۹	کلماتی از زبان کشمیری (کاشوری)
۱۲۴	فصل هفتم: ضمائم
۱۳۰	الف) تصاویر مردم پشه‌ای کالاش پاکستان (چیترا)
۱۲۵	ب) تصاویر مردم پشه‌ای افغانستان